

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้ดำเนินการออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ระยะที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis ; EFA) ของคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ระยะที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลครั้งนี้คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย

2.1 นักวิชาการ จำนวน 3 คน ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร โดยมีเกณฑ์คัดเลือก เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามและมีประสบการณ์การบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี ได้แก่

2.1.1 รศ.ดร.สมเจตน์ ภูศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.1.2 ผศ.ดร.สุรวาท ทองบุ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.1.3 อาจารย์อนุสรณ์ ภูสินแก่น อาจารย์ประจำอาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.2 ผู้กำหนดนโยบายและบริหาร จำนวน 3 คน ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร โดยมีเกณฑ์คัดเลือก เป็นผู้ที่รับผิดชอบงาน

ด้านการบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์การบริหารการศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ได้แก่

2.2.1 นายสุทธิรักษ์ จันปุม ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2.2.2 ดร.คำพันธ์ อัครเนตร ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2.2.3 นางชลันธร ภูมิ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มงานนโยบายและแผนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2.3 ผู้ปฏิบัติ จำนวน 3 คน ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร โดยมีเกณฑ์คัดเลือก เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 และมีประสบการณ์ในด้านการบริหารเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี ได้แก่

2.3.1 นายสุรชัย บุญญศรี ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านแก้วปิดโป่ง

2.3.2 ส.ต.ท.จิรโชติ ใจตรง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหาดกวน

2.3.3 นายบุญช่วย อุดมผล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านตาลปากน้ำ

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.2 ประเด็นในการสัมภาษณ์คือ คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่รับการสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็น

3.3 นำแบบบันทึกการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ มาวิเคราะห์ด้วยการตีความหมายจากเนื้อหาและสรุปผลการสัมภาษณ์ เพื่อจัดทำคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ต่อไป

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

โทรศัพท์มือถือแบบมีเครื่องบันทึกเสียง สมุดจดบันทึก ปากกา

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้ทรงคุณวุฒิที่กำหนดไว้ ได้แก่ นักวิชาการ 3 คน ผู้บริหาร 3

คน และ ผู้ปฏิบัติ 3 คน โดยขออนุญาตศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

3.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ สรุปข้อมูล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึก และการบันทึกเสียง มาวิเคราะห์ด้วยการตีความหมายจากเนื้อหาและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล นำเสนอโดยการบรรยาย

ระยะที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis ; EFA) ของคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 1,814 คน (กลุ่มบริหารงานบุคคล สพป.นครพนม เขต 2, 2559, น. 18)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 380 คน ซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณโดยสูตรของยามานะ (Yamane) (ไพศาล วรรค้ำ, 2559, น. 101) และได้ดำเนินการโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน

(Multi Stage Random Sampling) (ไพศาล วรรค้ำ, 2559, น. 97) มีขั้นตอนดังนี้

2.3 สุ่มแบบแบ่งชั้น โดยในแต่ละชั้นหาสัดส่วนของประชากรกับกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียนแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 20คน ขนาดกลาง จำนวน 18 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 1 คน รวม 39 คน ส่วนครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 172 คน ขนาดกลาง จำนวน 154 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 45 คน รวม 341 คน

2.4 สุ่มอย่างง่าย โดยใช้วิธีจับสลาก สุ่มโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในแต่ละขนาดของโรงเรียนตามสัดส่วนที่หาได้ รายละเอียดดังตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 3.1

แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ที่	ขนาดของโรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหารสถานศึกษา (คน)	ครูผู้สอน (คน)	รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา (คน)	ครูผู้สอน (คน)	รวม
1	เล็ก	93	678	771	20	142	162
2	กลาง	87	736	823	18	154	172
3	ใหญ่	5	215	220	1	45	46
	รวม	185	1,629	1,814	39	341	380

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 ใช้แบบสอบถาม

3.1.1 ตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากการสังเคราะห์จากบทที่ 2 และระยะที่ 1

3.1.2 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์และสรุปผล เพื่อจัดทำคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 32 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

- 5 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

5. การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาประมวลเป็นแนวคิดในการสร้างคำถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย โดยแบบสอบถามเป็นแบบออนไลน์ ทำเป็นลิงค์และบาร์โค้ด

3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในด้านภาษา เนื้อหา หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

4. นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า IOC (Item – Objective Congruence Index) โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ธร โพธิ์พูลศักดิ์ ตำแหน่ง อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วุฒิการศึกษา - ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

4.2 ดร.ธีระภัทร์ ถิ่นแสนดี ตำแหน่ง อาจารย์ มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด วุฒิการศึกษา (ปร.ค.บริหารการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

4.3 ดร.วันทิตา ทะลาสี ตำแหน่ง ศึกษานิเทศชำนาญการพิเศษ วุฒิการศึกษา (ค.ค.คณิตศาสตร์ศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและภาษา เป็นผู้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของถ้อยคำภาษาที่ใช้และให้คะแนนความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และองค์ประกอบที่ศึกษา กำหนดให้คะแนนผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญเป็น +1 , 0 , และ -1 ตามความหมายดังนี้

+1 แทน เมื่อแน่ใจว่า รายการประเมินมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

0 แทน เมื่อไม่แน่ใจว่า รายการประเมินมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

-1 แทน เมื่อแน่ใจว่า รายการประเมินมีความไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ 30 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์

6. นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ออกโดยคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พร้อมส่งวิธีการตอบแบบสอบถามออนไลน์ไปยังระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Office) ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตให้ตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยทำแบบสอบถามออนไลน์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีลิงค์และบาร์โค้ดให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องหรือ IOC (Item Objective Congruence Index) (ไพศาล วรรคัม, 2559, น. 269)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis ; EFA) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis ; EFA) ซึ่งผู้วิจัยยังไม่มีทฤษฎีสนับสนุนที่ชัดเจนเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21